

eISSN: 2524-0072

2022 39

Електронний журнал

ГЕАЛБЕТІКА
УКРАЇНСЬКИЙ ДІП

ЕКОНОМІКА
та СУСПІЛЬСТВО

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>

УДК 658.532:658.27

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

METHODICAL APPROACHES TO THE ANALYSIS OF CASH FLOWS OF THE ENTERPRISE

Мулик Тетяна Олексіївнакандидат економічних наук, доцент,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1109-2265>**Mulyk Tetiana**

Vinnytsia National Agrarian University

У статті досліджені методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. Зазначено, що аналіз грошових потоків підприємства має надзвичайно важливе значення для зовнішніх користувачів (інвесторів, акціонерів, контрагентів, кредиторів), так і для самого керівництва, адже є ілюстрацією ефективності господарювання, підтвердженням доцільності визначених підприємством стратегій фінансового управління. Необхідність проведення такого аналізу полягає в обмеженості грошових ресурсів на підприємстві, ризику втрати платоспроможності, нестійкому фінансовому становищі ряду підприємств, а також в підвищенні ступеня ефективності управління грошовими потоками. Розглянуто мету аналізу грошових потоків підприємства, яка полягає в прискоренні руху грошових коштів і на оцій основі підвищення оборотності активів та капіталу, поліпшення його фінансової стійкості та платоспроможності. Проаналізовані різні підходи до завдань аналізу грошових потоків підприємства. Визначено основні джерела даних для аналізу грошових потоків підприємства, якими виступають Звіт про рух грошових коштів, Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Примітки до фінансової звітності. Проаналізовані різні підходи щодо етапів аналізу грошових потоків підприємства. Зазначено, що етапи зводяться до трьох основних: підготовчий етап – включає підбір інформаційних джерел, в яких висвітлюється інформація про операції з грошовими коштами; основний етап – передбачає здійснення аналітичної оцінки наявності, динаміки, структури та ефективності їх використання; заключний етап – передбачає підведення підсумків та формування узагальнених висновків про стан грошових потоків на основі проведеного аналізу а також їх прогнозування на наступні періоди та пропозиції щодо вивчення альтернатив управлінських рішень. Охарактеризовано склад показників коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства. Зазначено роль оцінки вхідних і вихідних потоків підприємства.

Ключові слова: гроші, грошові кошти, грошові потоки, аналіз грошових потоків, вхідний грошовий потів, вихідний грошовий потік.

The methodical approaches to the analysis of cash flows of the enterprise are investigated in the article. It is noted that the analysis of cash flows of the company is extremely important for external users (investors, shareholders, counterparties, creditors) and for management, because it illustrates the efficiency of management, confirming the feasibility of financial management strategies. The need for such an analysis is the limited cash resources of the enterprise, the risk of losing solvency, the unstable financial position of some enterprises, as well as improving the efficiency of cash flow management. The purpose of the analysis of cash flows of the enterprise, which is to accelerate the movement of cash and on this basis to increase the turnover of assets and capital, improve its financial stability and solvency. Different approaches to the tasks of cash flow analysis of the enterprise are analyzed. The main sources of data for the analysis of cash flows of the enterprise, which are the Statement of cash flows, Balance Sheet (Statement of financial position), Statement of financial performance (Statement of comprehensive income), Notes to the financial statements. Different approaches to the stages of analysis of enterprise cash flows are analyzed. It is noted that the stages are reduced to three main ones: the preparatory stage – includes the selection of information sources, which cover information about cash transactions; the main stage – involves the implementation of analytical assessment of the availability, dynamics, structure and effectiveness of their use; the final stage – involves summarizing and forming generalized conclusions about the state of cash flows based on the analysis and their forecasting for future periods and proposals for studying alternatives to management decisions. The composition of indicators of coefficient analysis of cash flows of the enterprise is characterized. The role of estimating the input and output flows of the enterprise is indicated.

Keywords: money, cash, cash flows, cash flow analysis, incoming cash sweat, outgoing cash flow.

Постановка проблеми. Важливою умовою успішного функціонування підприємства є наявність у нього грошових коштів. Потік грошових коштів, який називають «киснем» бізнесу, має вирішальне значення для успішного господарювання, є визначальним фактором провадження будь-якого бізнесу, рушієм щоденної діяльності, засобом розширеного відтворення і забезпечення платіжної спроможності підприємства [1].

Під час діяльності суб'єкта господарювання, вони знаходяться в постійному кругообігу, адже систематично надходять у вигляді доходів від різних операцій та витрачаються у вигляді різноманітних витрат підприємства. Ці процеси називаються кругообігом грошових потоків, і від того наскільки вони узгоджені між собою за часом та обсягом, може залежати ліквідність підприємства, його платоспроможність, фінансова стійкість тощо. Враховуючи це, важливо в процесі функціонування підприємства систематично проводити аналіз грошових потоків, з тим щоб ефективно ними управляти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Методичні основи та підходи до аналізу грошових потоків підприємства викладені в дослідженнях багатьох науковців. Так, оцінка економічних джерел свідчить про наявність достатньої кількості підручників та навчальних посібників, монографій, статей та дисертацій, де висвітлюють питання щодо методики та організації аналізу грошових потоків підприємства. Серед вітчизняних науковців, що займаються даною проблематикою слід відмітити таких авторів як: Базилінська О. Я., Білик М. Д., Кучеренко Т. Є., Аніщенко Г. Ю., Подільська В. О., Яріш О. В., Савчук В. К., Терещенко О. О., Багацька К. В., Цал-Цалко Ю. С., Піскульова І. В., Мавріна М. І., Федішин М. П., Чумаченко М. Г., Томчук О. Ф. та інші.

Так, Багацькою К. В. [2] сформовані значення і завдання аналізу грошових потоків та запропоновані методичні рекомендації щодо оцінки чистого операційного грошового потоку. Федішин М. П. [3] систематизувала та удосконалила методичні підходи до процесу проведення аналізу як передумови оцінки рівня планування грошових потоків. Вона запропонувала алгоритм проведення аналізу грошових потоків для цілей планування, що надасть інформацію для оцінки діяльності підприємств у минулому, теперішньому часі, а також слугуватиме основою для підвищення ефективності планування і прогнозування грошових потоків на майбутнє. Куче-

ренко Т. Є. та Аніщенко Г. Ю. [4] обґрунтували доцільність започаткування на підприємствах практики складання бюджетів грошових потоків, що дозволить контролювати платоспроможність суб'єкта на кожен звітний дату, визначати напрями та доцільність використання як власних, так і залучених грошових коштів, своєчасно виявляти негативні тенденції з грошовими операціями. Піскульова І. В. та Мавріна М. І. [5] провели дослідження щодо методичних підходів до управління грошовими коштами підприємств та місце аналітичної інформації у цьому процесі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість напрацювань, що присвячені аналізу та управлінню грошовими потоками підприємства, деякі питання й донині залишаються замало вивченими, дослідженими та опрацьованими. Враховуючи зміни в законодавстві, сучасні умови господарювання, цифровізацію економіки доцільно проаналізувати методичні підходи до аналізу грошових коштів та надати рекомендації підприємствам щодо проведення їх аналізу.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження методичних аспектів аналізу грошових потоків та надання рекомендацій підприємствам щодо проведення їх аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність управлінських рішень в сфері грошових потоків, залежить від достовірності та оперативності інформації про них, що наводиться в різних джерелах. Тому винятковим завданням є вдосконалення підходів інформаційного забезпечення процесу прийняття рішень щодо кругообігу грошових потоків підприємства на основі комплексної методики і організації їх аналізу.

Як зазначають науковці [6], аналіз руху грошових коштів є необхідною умовою ефективного управління грошовими потоками, які забезпечують фінансово-господарську діяльність підприємства. Адже незбалансованість у часі надходжень і виплат грошових засобів може загрожувати нормальному протіканню бізнес-процесів і спричинити неплатоспроможність навіть для тих підприємств, які успішно здійснюють діяльність і генерують достатню суму прибутку.

Аналіз грошових потоків підприємства має надзвичайно важливе значення для зовнішніх користувачів (інвесторів, акціонерів, контрагентів, кредиторів), так і для самого керівництва, адже є ілюстрацією ефективності гос-

подарювання, підтвердженням доцільності визначених підприємством стратегій фінансового управління. Необхідність проведення такого аналізу полягає в обмеженості грошових ресурсів на підприємстві, ризику втрати платоспроможності, нестійкому фінансовому становищі ряду підприємств, а також в підвищенні ступеня ефективності управління грошовими потоками.

Разом з тим, враховуючи важливість такого аналізу, багатьма практиками він недооцінюється. На думку ряду авторів, аналіз грошових потоків не має самостійного значення, а лише «суттєво доповнює методику оцінки ліквідності та платоспроможності і дає можливість більш об'єктивно оцінити фінансове благополуччя підприємства» [1].

Враховуючи різні підходи до аналізу грошових коштів підприємства, які висвітлюються в наукових джерелах, перед господарюючими суб'єктами виникає питання вибору їх застосування для проведення їх оцінки. Визначаючись із підходом до аналізування, обираються належні методи та показники, результативність використання яких залежить від якості інформаційного забезпечення, яке використовується.

Отже проаналізуємо різні підходи до проведення аналізу грошових потоків підприємства.

Основною метою аналізу грошових потоків підприємства, на нашу думку, є прискорення руху грошових коштів і на оцій основі підвищення оборотності активів та капіталу, поліпшення його фінансової стійкості та платоспроможності.

Зустрічаються і інші твердження в наукових джерелах. Так, автори Власюк Т. М., Волинець О. М., Новіцька Н. І. вважають, що мета такого аналізу полягає у виявленні рівня достатності формування грошових коштів, ефективності їх використання, а також збалансованості та рівномірності надходжень та видатків грошових потоків підприємства [7].

Спільник І., Загородна О. акцентують увагу на оцінці здатності підприємства генерувати грошові кошти в розмірі і в строки, необхідні для здійснення планових витрат, сприяння ефективному управлінню грошовими потоками підприємства, що дозволить: 1) забезпечити фінансову незалежність підприємства; 2) підвищити ефективність операційної та інших видів діяльності; 3) забезпечити прискорення оборотності капіталу; 4) оптимізувати потребу в залученому капіталі; 5) знизити ризик неплатоспроможності [1].

Для забезпечення мети, аналіз грошових потоків має виконувати відповідні завдання.

В згрупованому вигляді їх представлено в табл. 1. Як бачимо в літературі зустрічаються також різні підходи щодо завдань аналізу. Проте, на нашу думку, всі вони направлені на оцінку складу, динаміки, структури, якості та достатності, використання та визначення впливу факторів на їх зміни.

Основними джерелами даних для аналізу грошових потоків підприємства є його фінансова звітність, зокрема, «Звіт про рух грошових коштів», «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» «Примітки до фінансової звітності». Кошельок Г. В. акцентує увагу, на тому, що інформаційне забезпечення повинне відповідати цілям аналізу грошових потоків, а саме: виявляти рівень достатності грошових коштів, необхідних для нормального функціонування підприємства; визначити ефективність і інтенсивність використання грошових коштів в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності; вивчати чинники і прогнозувати збалансованість і синхронізацію припливу і відтоку грошових коштів за обсягом і часом для забезпечення поточної і перспективної платоспроможності підприємства [10].

Важливим інформаційним джерелом аналізу виступає Звіт про рух грошових коштів. Для керівництва підприємства даний звіт є необхідним для того, щоб визначити, чи буде в нього достатньо грошових коштів для погашення зобов'язань з поточної діяльності, якими є можливості фінансування інвестицій, якою є здатність до збільшення виплат персоналу, чи може підприємство погашати кредити в майбутньому. Отже, звіт допомагає планувати інвестиційну і фінансову політику підприємства [2].

Очевидними перевагами використання інформації із звіту про рух грошових коштів процесі аналізу грошових коштів є встановлення: рівня фінансування окремих видів діяльності суб'єкта господарювання використовуючи власні фінансові ресурси; залежності підприємства від зовнішніх фінансових ресурсів при здійсненні операційної, фінансової та інвестиційної видів діяльності; можливості створення грошових резервів; рівня платоспроможності та його прогнозування на майбутнє [11].

При аналізі отриманої інформації залежно від поставленої мети застосовуються різні методи. Якісна інформація вивчається за допомогою: порівняння, аналогій, аналізу, синтезу, абстракції, узагальнення, індукції, дедукції [12].

Таблиця 1

Завдання аналізу грошових потоків підприємства

Автори	Завдання аналізу грошових потоків підприємства
Спільник І., Загородна О. [1]	оцінка стану грошових коштів та грошового потоку за показниками їх обсягів, структури та динаміки загалом і у розрізі видів діяльності підприємства; з'ясування структури джерел надходжень грошових коштів; вивчення структури напрямів витрачання грошових коштів; дослідження взаємозв'язку динаміки показників діяльності та грошових коштів; виявлення рівня достатності грошових коштів, необхідних для нормального функціонування підприємства; вивчення факторів, що зумовили вплив на зміну залишків і обсяги руху грошових коштів; визначення ефективності їх використання загалом і за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності; прогнозування надходження і витрачання грошових коштів за обсягом і в часі для забезпечення поточної і перспективної здатності підприємства виконувати свої обов'язки щодо розрахунків з контрагентами, виплати дивідендів та інших платежів; виявлення потреби в додатковому залученні грошових коштів; з'ясування причин відмінностей між чистими доходами підприємства та пов'язаними з ними надходженнями і платежами тощо
Вареник В. М. [8]	виявлення напрямів руху грошових потоків; оцінка ступеню раціонального використання грошових коштів; виявлення і запобігання можливості виникнення кризових ситуацій у державі; вивчення факторів впливу на рух грошових коштів; прогноз збалансованості та синхронності грошових потоків за обсягом і часом для забезпечення платоспроможності держави; пошук резервів підвищення ефективності та інтенсивності використання грошових потоків в процесі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності держави.
Петренко В. С., Кузнєцова Д. С. [9]	вивчення кількості та джерел фінансування, що надходять на підприємство; вивчення основних напрямів витрат на фінанси; аналіз грошових потоків за видами діяльності підприємства; аналіз достатності капіталу для виконання інших звичайних заходів; виявлення причин невідповідності між величиною отриманого прибутку та фактичною наявністю грошей; досягнення фінансової оптимізації.

Джерело: побудовано автором на основі [1; 8; 9]

Розрізняють також неформалізовані та формалізовані методи аналізу. Неформалізовані методи аналізу ґрунтуються на описуванні аналітичних процедур на логічному рівні, а не на жорстких аналітичних взаємозв'язках та залежностях.

До неформалізованих належать методи експертних оцінок і сценаріїв, психологічні, морфологічні, порівняльні, побудови системи показників, побудови системи аналітичних таблиць. Водночас ці методи характеризуються певним суб'єктивізмом, оскільки в них велике значення мають інтуїція, досвід та знання аналітика [13].

До формалізованих методів фінансового аналізу належать методи ланцюгових підставок, арифметичних різниць, балансовий, виокремлення ізольованого впливу факторів, відсоткових чисел, диференційний, логарифмічний, інтегральний, простих і складних відсотків, дисконтування [14].

У процесі фінансового аналізу широко застосовуються і традиційні методи економічної статистики (середніх та відносних величин,

групування, графічний, індексний, елементарні методи обробки рядів динаміки), а також математико-статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонентів) [3].

Аналіз грошових потоків здійснюється за різними напрямками. В процесі дослідження встановлено, що науковці обґрунтовують застосування різних етапів (табл. 2). Проте, на нашу думку, всі ці етапи зводяться до трьох основних: підготовчий етап – включає підбір інформаційних джерел, в яких висвітлюється інформація про операції з грошовими коштами; основний етап – передбачає здійснення аналітичної оцінки наявності, динаміки, структури та ефективності їх використання; заключний етап – передбачає підведення підсумків та формування узагальнених висновків про стан грошових потоків на основі проведеного аналізу а також їх прогнозування на наступні періоди та пропозиції щодо вивчення альтернатив управлінських рішень.

Колектив авторів [19] при проведенні аналізу грошових коштів за доцільне виокремлю-

Таблиця 2

Етапи аналізу грошових потоків підприємства

Автори	Етапи аналізу грошових потоків підприємства
Федишин М. П. [3]	аналіз грошових потоків за видами діяльності; аналіз розміру валових та чистих грошових потоків; аналіз грошових потоків за їх формою; аналіз грошових потоків за видами валюти; аналіз збалансованості грошових потоків; коефіцієнтний аналіз грошових потоків; аналіз впливу грошових потоків на забезпечення тактичних та стратегічних цілей; підведення підсумків, визначення узагальнених висновків про стан формування грошових потоків, достатність для досягнення цілей планування.
Власюк Т. М., Волинець О. М., Новіцька Н. І. [7]	горизонтальний аналіз грошових потоків; вертикальний аналіз грошових потоків; аналіз рівномірності розподілу грошових потоків за кварталами; аналіз збалансованості надходжень та видатків за періодами; коефіцієнтний аналіз
Вареник В. М. [8]	аналіз обсягу та складу грошових коштів; аналіз обсягів грошових потоків; аналіз джерел формування та напрямків використання грошових коштів; аналіз ритмічності та синхронності грошових потоків; аналіз достатності грошових коштів; аналіз платоспроможності; аналіз ефективності управління грошовими потоками.
Петренко В. С., Кузнєцова Д. С. [9]	порівняльний аналіз динаміки загальної вартості грошових потоків підприємства з прибутком активів підприємства, обсягом виробництва або реалізацією продукції; аналіз динаміки грошових потоків; рейтингова система ефективності грошових потоків; прогнозування грошових потоків на наступний період; висновки та пропозиції щодо вивчення альтернатив управлінських рішень.
Воскресенська Т. [11]	аналіз достатності грошових коштів; аналіз платоспроможності та ліквідності; аналіз вхідних і вихідних грошових потоків в розрізі видів діяльності суб'єкта господарювання; вертикальний та горизонтальний аналіз грошових коштів; аналіз якості та збалансованості (співвідношення надходжень і видатків грошових потоків) грошових потоків; ефективність грошових потоків; факторний аналіз грошових коштів; SWOT-аналіз грошових коштів.
Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. [15]	аналіз обсягу та динаміки грошових потоків; аналіз джерел формування грошових коштів; аналіз напрямів використання грошових коштів: оцінка структури вихідного грошового потоку за видами діяльності та ранжирування окремих напрямів використання; аналіз рівномірності грошових потоків; аналіз збалансованості грошових потоків; аналіз синхронності грошових потоків; аналіз ліквідності грошових потоків; аналіз факторів, що визначають стан грошових потоків; аналіз ефективності управління грошовими потоками.
Поддєрьогін А. М., Невмержицький Я. І. [16]	горизонтальний (часовий) аналіз; вертикальний (структурний) аналіз; трендовий аналіз; аналіз відносних показників (коефіцієнтів); порівняльний аналіз; факторний аналіз.
Крюкова І. О., Свірідова М. С. [17]	горизонтальний аналіз грошових потоків; вертикальний аналіз грошових потоків; аналіз рівномірності розподілу грошових потоків протягом року; аналіз збалансованості грошових потоків; коефіцієнтний аналіз рівня ефективності використання грошових потоків підприємства.
Ясишена В. В., Сисоєва І. М. [18]	аналіз ліквідності балансу; аналіз показників оцінки ліквідності підприємства; аналіз Звіту про рух грошових коштів; аналіз оборотності дебіторської заборгованості та її співвідношення із кредиторською; аналіз показників, що характеризують грошові потоки; підведення підсумків та формування узагальнених висновків про стан грошових потоків на основі проведеного аналізу.

Джерело: побудовано автором на основі [3; 7; 8; 9; 11; 15; 17; 18]

ють застосування експрес-аналізу та комплексного аналізу. Зокрема вченими відзначається, що проведення експрес-аналізу, ґрунтується на інформації фінансової звітності з подальшим обранням найбільш інформативних показників необхідних для його реалізації.

Проведення комплексного аналізу пропонується реалізовувати в наступній послідовності в розрізі таких видів аналізу: ознайомчий, горизонтальний і вертикальний, коефіцієнтів, факторний.

Коефіцієнтний аналіз є невід'ємною частиною аналізу грошових потоків. Використання відносних показників дає уявлення про якісну картину, а саме характеризує ефективність використання грошових коштів підприємства. Перевагою коефіцієнтного аналізу є можливість вивчення динаміки різних коефіцієнтів, що дозволяє встановити позитивні та негативні тенденції для оцінки якості управління грошовими потоками підприємства, а також розробити необхідні заходи для внесення відповідних коригувань щодо оптимізації управлінських рішень у сфері фінансового управління [1].

В науковій літературі при проведенні коефіцієнтного аналізу зустрічаються різноманітні фінансові коефіцієнти, які використовуються при аналізі грошових потоків. Зокрема, виділяють такі три основні групи: показники якості грошових потоків підприємства; показники результативності використання грошових коштів; показники ліквідності та платоспроможності, які розраховуються на базі грошових потоків [20].

На рис. 1 зображено показники звітності на етапі коефіцієнтного аналізу грошових потоків, що обґрунтовуються різними авторами в наукових джерелах.

Вибір методів комбінації використовуваних показників при проведенні аналізу грошових коштів підприємства залежить від мети та завдань його проведення. Незважаючи на вибір комбінації показників, інформаційною платформою до його проведення слугує інформація акумульована із системи бухгалтерського обліку, зокрема з:

– з оборотно-сальдової відомості по рахунках, на яких відображається інформація про грошові кошти, дебіторської і кредиторської заборгованостей, при потребі по окремому із вказаних груп в рахунків в динаміці;

- балансу;
- звіту про фінансові результати;
- звіту про рух грошових коштів [11].

Вищенаведені коефіцієнти доцільно аналізувати в динаміці, тобто розглядати їх зміни в

часі протягом певного періоду, розраховуючи абсолютні та відносні відхилення, темпи зміни тощо. Дані показники дозволяють виявити позитивні та негативні тенденції, що відображають якість управління грошовими потоками господарюючого суб'єкту, а також розробити відповідні заходи для внесення певних коригувань щодо оптимізації управлінських рішень в процесі здійснення діяльності підприємства.

В процесі проведення коефіцієнтного аналізу грошових потоків суттєва увага приділяється факторному аналізу, тобто кількісному виміру впливу різних об'єктивних та суб'єктивних факторів, які спричинюють прямий та непрямий вплив на зміну рентабельності та ефективності використання грошових коштів. Факторний аналіз (прямий та зворотний, детермінований та стохастичний) здійснюється з використанням різних прийомів моделювання факторних систем (розширення, подовження, скорочення, оптимізації тощо) [23].

Одним з етапів проведення факторного аналізу грошових потоків є розрахунок впливу різних факторів на зміну величини коефіцієнта рентабельності позитивного грошового потоку за прибутком від продажу. Факторні моделі дозволяють розкрити, кількісно виміряти, проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки між різними показниками, які описують господарську діяльність підприємства. Крім того, за допомогою факторного моделювання формуються прогностні (планові) показники, в тому числі які визначають оптимальні величини грошових потоків підприємства, що відповідають цілі досягнення максимальної ефективності господарської діяльності при адекватному рівні фінансового ризику [23].

Грошові потоки підприємства є досить різноплановими та містять велику сукупність різного роду надходжень та видатків грошових коштів, що пов'язано з багатогранністю видів діяльності підприємства [3]. Тому, під час аналізу грошових потоків здійснюють оцінку і вхідних і вихідних потоків підприємства та в результаті чого можна отримати відповіді на конкретні питання, пов'язані з управлінням грошових потоків підприємства (рис. 2).

Таким чином, у ході аналізу можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку [24].

Аналіз руху грошових коштів дає можливість зробити більш обґрунтовані висновки

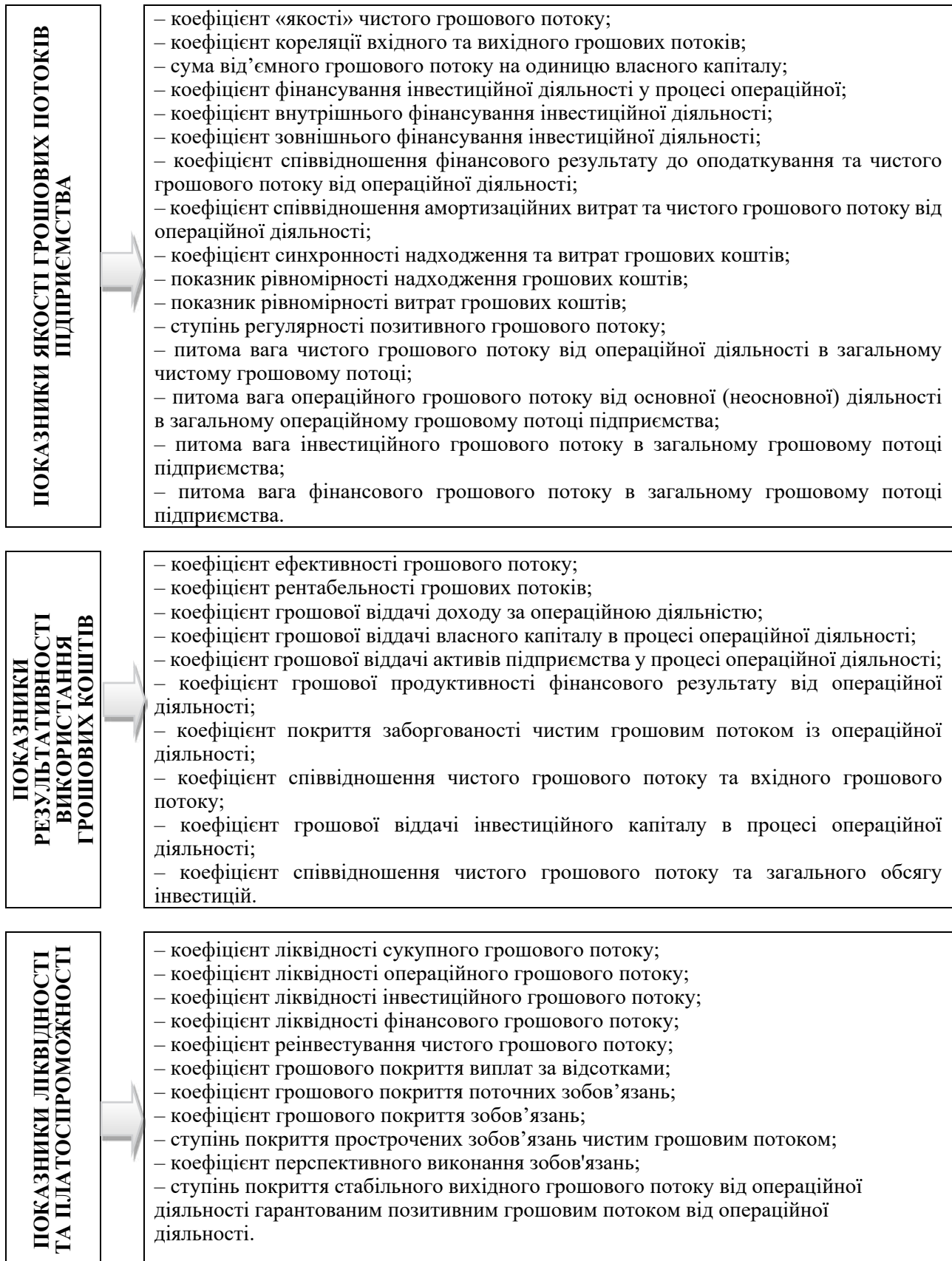

Рис. 1. Склад показників коефіцієнтного аналізу грошових потоків підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [1; 5; 7; 8; 20; 21; 22; 23]

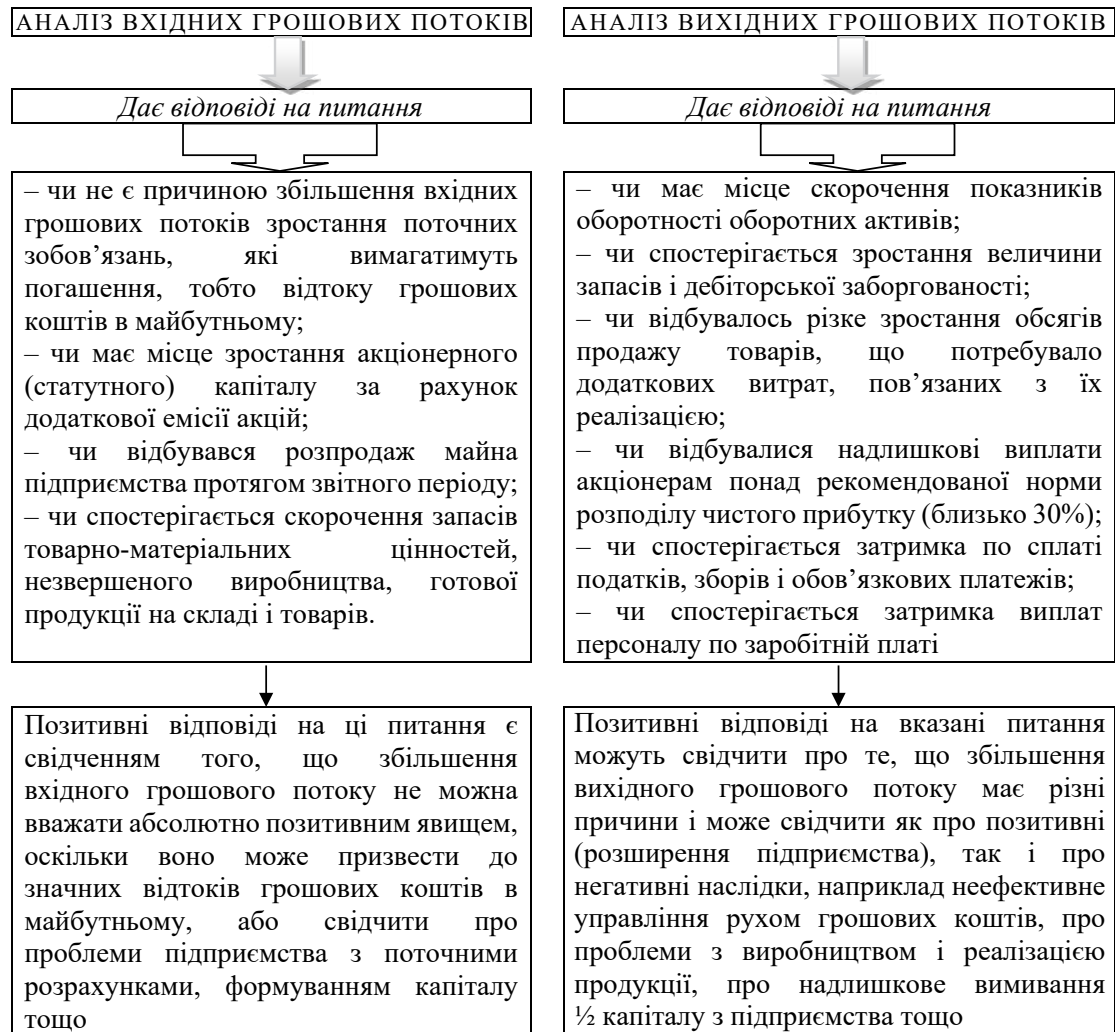

Рис. 2. Аналіз вхідних та вихідних грошових потоків підприємства.

Джерело: побудовано автором на основі [2]

про те, в якому обсязі та з яких джерел відбулося надходження на підприємство грошових коштів, а також на які основні напрями їх використано. Ціллю аналізу є оцінка здатності підприємства генерувати грошові потоки в обсягах та за строками здійснення необхідних планових платежів, забезпечення оптимізації грошових потоків. Адже раціональне формування грошових потоків сприяє ритмічності операційного циклу та забезпечує підвищення обсягів виробництва та реалізації. При цьому кожне порушення платіжної дисципліни негативно позначається на формуванні виробничих запасів, сировини та матеріалів, рівні продуктивності праці, реалізації готової продукції, становищі підприємства на ринку тощо [3].

Висновки. Отже, враховуючи наведені результати проведеного дослідження доцільно відзначити, що забезпеченість підприємства грошовими коштами в достатній

кількості, а також забезпечення їх належного маневрування впливає на ефективність роботи як підприємства загалом, так і окремих його структурних одиниць. Аналіз грошових потоків є важливою ланкою процесу управління рухом грошових коштів та забезпечує якісну обробку інформації з метою чергового прийняття управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків.

Оцінка методичних підходів для проведення аналізу грошових потоків підприємства, дає можливість стверджувати, що в наукових джерелах пропонуються та обґрунтовуються різні підходи щодо проведення аналізу. Вибір етапів проведення аналізу, методів комбінації використовуваних показників залежить від мети та завдань його проведення, тобто тут підприємствам доцільно застосовувати індивідуальний підхід, враховуючи величину та вид бізнесу, запити управління, вплив факторів на окремі процеси тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Спільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2017. Вип. 1–2. С. 67–85.
2. Багацька К. В. Методичні підходи до аналізу грошових потоків. *Економічний аналіз*. 2012. № 1. С. 11–14.
3. Федішин М. П. Методичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств для цілей планування. *Економічний аналіз*. 2016. № 2. С. 132–138.
4. Кучеренко Т. Є., Аніщенко Г. Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками підприємств. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.12>
5. Піскульова І. В., Мавріна М. І. Методичні підходи до управління грошовими коштами підприємств: сучасний аспект. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.88>
6. Артюх І. Значення та аналіз грошових коштів в умовах ринкової економіки. *Економічний простір*. 2009. № 15. С. 113–118.
7. Власюк Т. М., Волинець О. М., Новицька Н. І. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2014. № 3(77). С. 36–46.
8. Вареник В. М. Аналіз управління грошовими потоками в економіці України: аналітичний аспект. *Ефективна економіка*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25
9. Петренко В. С., Кузнєцова Д. С. Методологія аналітичного аналізу грошових потоків спільних підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 23. С. 106–110.
10. Кошельок Г. В. Інформаційне забезпечення аналізу грошових потоків підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 3. С. 232–239.
11. Воскресенська Т. Дослідження підходів до аналізу грошових коштів підприємств з використанням облікової інформації. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-65>
12. Томчук О. Ф., Мулик Т. О., Федоришина Л. І. Управлінський аналіз: сутність та значення у прийнятті рішень. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 4. С. 144–154.
13. Мулик Т. О., Федоришина Л. І. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2020. 236 с.
14. Бланк І. А. Управление денежными потоками. 2-е изд., перераб. и доп. Киев : Ника-Центр, 2007. 752 с.
15. Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками : навч. посібн. Київ : Київ. нац. торг.-ек. ун-т, 2005. 255 с.
16. Поддєрьогін А. М., Невмержицький Я. І. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. *Фінанси України*. 2007. № 11. С. 119–127.
17. Крюкова І. О., Свірідова М. С. Сучасні методичні підходи до оцінки грошових потоків підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 21. С. 144–148.
18. Яшишена В. В., Сисосєва І. М. Методика проведення аналізу грошових потоків підприємств. *Інноваційна економіка*. 2012. № 2. С. 131–139.
19. Золотарьова О., Місюра А., Копія І. Ефективне управління рухом грошових потоків та його роль у забезпеченні фінансової стійкості промислового підприємства. *Економічний аналіз*. 2012. Випуск 11. Частина 2. С. 240–245.
20. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Бороноса. Суми : Вид-во СумДУ, 2012. 539 с.
21. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз*. 2016. № 2. С. 122–131.
22. Головка Т. В. Показники оцінки ефективності та якості розроблених планів грошових потоків підприємств торгівлі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 22. С. 86–89.
23. Тимофієв С. В. Коефіцієнтний метод як інструмент аналізу якості управління грошовими коштами. *Наукові записки ХНТУ*. 2011. Вип. 11. С. 182–188.
24. Mulyk T. Capital investments in Ukraine: analytical evaluation and directions of increasing investment attractiveness. *Green, Blue and Digital Economy Journal*. 2021. Vol. 3. № 3. P. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2021-3-5>
25. Мулик Т. О., Олійник О. О. Економічний зміст і види Fintech інновацій. *Бізнес Інформ*. 2021. № 12. С. 72–78.

REFERENCES:

1. Spilnyk, I., & Zahorodna, O. (2017) Hroshovi potoky pidpriemstva: kompleksnyi analiz za danymy finansovoi zvitnosti [Cash flows of the enterprise: a comprehensive analysis according to financial statements]. *Institut bukhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsi – Institute of Accounting, Control and Analysis in the context of globalization*, 1–2, 67–85. (in Ukrainian)

2. Bahatska, K. V. (2012) Metodichni pidkhody do analizu hroshovykh potokiv [Methodical approaches to cash flow analysis]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 1, 11–14. (in Ukrainian)
3. Fedyshyn, M. P. (2016) Metodichni aspekty analizu hroshovykh potokiv pidpriemstv dlia tsilei planuvannya [Methodological aspects of cash flow analysis of enterprises for planning purposes]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 2, 132–138. (in Ukrainian)
4. Kucherenko, T. Ye., & Anishchenko, H. Yu. (2022) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia hroshovymy potokamy pidpriemstv [Accounting and analytical support of cash flow management of enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.12> (in Ukrainian)
5. Piskulova, I. V., & Mavrina, M. I. (2022) Metodichni pidkhody do upravlinnia hroshovymy koshtamy pidpriemstv: suchasnyi aspekt [Methodical approaches to cash management of enterprises: modern aspect]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.88> (in Ukrainian)
6. Artiukh, I. (2009) Znachennia ta analiz hroshovykh koshtiv v umovakh rynkovoї ekonomiky [Value and analysis of cash in a market economy]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, 15, 113–118. (in Ukrainian)
7. Vlasiuk, T. M., Volynets, O. M., & Novitska, N. I. (2014) Metodichni pidkhody do analizu hroshovykh potokiv pidpriemstva [Methodical approaches to the analysis of cash flows of the enterprise]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu tekhnologii ta dyzainu – Bulletin of Kyiv National University of Technology and Design*, 3(77), 36–46. (in Ukrainian)
8. Varenyk, V. M. (2012) Analiz upravlinnia hroshovymy potokamy v ekonomitsi Ukrainy: analitychnyi aspekt [Analysis of cash flow management in the economy of Ukraine: analytical aspect]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 1. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25 (in Ukrainian)
9. Petrenko, V. S., & Kuznietsova D. S. (2017) Metodolohiia analitychnoho analizu hroshovykh potokiv spilnykh pidpriemstv [Methodology of analytical analysis of cash flows of joint ventures]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 23, 106–110. (in Ukrainian)
10. Koshelok, H. V. (2014) Informatsiine zabezpechennia analizu hroshovykh potokiv pidpriemstva [Information support of the analysis of cash flows of the enterprise]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of socio-economic research*, 3, 232–239. (in Ukrainian)
11. Voskresenska, T. (2021) Doslidzhennia pidkhodiv do analizu hroshovykh koshtiv pidpriemstv z vykorystanniam oblikovoї informatsii [Research of approaches to the analysis of cash of enterprises with the use of accounting information]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-65> (in Ukrainian)
12. Tomchuk, O. F., Mulyk, T. O., & Fedoryshyna, L. I. (2019) Upravlinskyi analiz: sutnist ta znachennia u pryiniatti rishen [Management analysis: essence and significance in decision making]. *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics, finance, management: current issues of science and practice*, 4, 144–154. (in Ukrainian)
13. Mulyk, T. O., & Fedoryshyna, L. I. (2020) Orhanizatsiia analitychnoi roboty v silskohospodarskykh pidpriemstvakh [Organization of analytical work in agricultural enterprises]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury. (in Ukrainian)
14. Blank, Y. A. (2007) Upravlenye denezhnymy potokamy [Cash flow management]. Kyiv: Nyka-Tsentr. (in Ukrainian)
15. Lihonenko, L. O., & Sytnyk, H. V. (2005) Upravlinnia hroshovymy potokamy [Cash flow management]. Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ek. un-t. (in Ukrainian)
16. Poddierohin A. M., & Nevmerzhytskyi Ya. I. (2007) Efektivnist upravlinnia hroshovymy potokamy pidpriemstva [The efficiency of cash flow management of the enterprise]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 11, 119–127. (in Ukrainian)
17. Kriukova, I. O., & Sviridova, M. S. (2016) Suchasni metodichni pidkhody do otsinky hroshovykh potokiv pidpriemstva [Modern methodological approaches to estimating cash flows of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnoho universytetu. Serii : Ekonomika i menedzhment – Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management*, 21, 144–148. (in Ukrainian)
18. Iasyshena, V. V., & Sysoieva, I. M. (2012) Metodyka provedennia analizu hroshovykh potokiv pidpriemstv [Methods of cash flow analysis of enterprises]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, 2, 131–139. (in Ukrainian)
19. Zolotarova, O., Misiura, A., & Kopia, I. (2012) Efektivne upravlinnia rukhom hroshovykh potokiv ta yoho rol u zabezpechenni finansovoї stiikosti promyslovoho pidpriemstva [Effective cash flow management and its role in ensuring the financial stability of an industrial enterprise]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 11, 240–245. (in Ukrainian)
20. Boronosa V. M. (2012) Finansovi menedzhment [Financial management]. Sumy: SSU Publishing House. (in Ukrainian)

21. Piskunova, N. O. (2016) Udoskonalennia naukovo-metodychnoho obgruntuvannia analizu hroshovykh potokiv pidpriemstv [Improving the scientific and methodological justification of the analysis of cash flows of enterprises]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 2, 122–131. (in Ukrainian)
22. Holovko, T. V. (2017) Pokaznyky otsinky efektyvnosti ta yakosti rozroblenykh planiv hroshovykh potokiv pidpriemstv torhivli [Indicators for assessing the effectiveness and quality of developed cash flow plans of trade enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 22, 86–89. (in Ukrainian)
23. Tymofiiiev, S. V. (2011) Koefitsiientnyi metod yak instrument analizu yakosti upravlinnia hroshovymy koshtamy [Coefficient method as a tool for analyzing the quality of cash management]. *Naukovi zapysky KNTU – Scientific notes of KNTU*, 11, 182–188. (in Ukrainian)
24. Mulyk T. (2021) Capital investments in Ukraine: analytical evaluation and directions of increasing investment attractiveness. *Green, Blue and Digital Economy Journal*, 3, 27–34. DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2021-3-5>
25. Mulyk T. O., Oliinyk O. O. (2021) Ekonomichnyi zmist i vydy Fintech innovatsii [Economic content and types of Fintech innovations]. *Biznes Inform – Business Inform*, 12, 72–78. (in Ukrainian)